

Nigèria, un gegant amb peus de fang

Després d'una terrible dictadura militar, les recents eleccions presidencials de Nigèria han donat el poder a Olusegun Obasanjo, el candidat dels militars. La primera feina –titànica– que haurà de fer és democratitzar unes institucions molt corrompudes.

ARXIU / EFE

Abdulsalami Abubakar va esdevenir cap d'estat el juny passat a la mort del dictador Sami Abacha. El primer que va fer Abubakar va ser alliberar els presos polítics i va accelerar el calendari del retorn dels militars a les casernes.

Nigèria, el gegant de l'Àfrica occidental, prepara el retorn a un govern democràtic després de quinze anys de corrupta dictadura militar que ha propiciat un desastre econòmic sense precedents, malgrat els quantiosos recursos del petroli. El 29 de maig, el general Olusegun Obasanjo, candidat dels militars, serà investit president d'una república federal habitada per 110 milions de persones.

“Ha de continuar el procés democràtic”, va declarar Obasanjo en saber els resultats de les eleccions presidencials del 27 de febrer, en què Obasanjo va obtenir el 62,8% dels vots, i Olu Falae, ministre de Finances del govern

d'Ibrahim Babangida, el 37,2%. La diferència confirma la popularitat d'Obasanjo, un ioruba que ha passat a la història recent de Nigèria perquè és el primer i únic militar que va tornar el poder als civils en la data promesa, ara fa vint anys.

La continuïtat del procés democràtic sembla garantit per Abdulsalami Abubakar, el general que va substituir a la presidència el general Sani Abacha, el juny del 1998, a la mort d'aquest. Abacha, un personatge tètric i sense cultura, va passar els últims mesos de la vida pràcticament reclòs als búnquers del seu palau d'Abuja, amb la companyia dels seus bruixots preferits. Segons la ver-

sió oficial, va morir d'un atac de cor després d'una intensa sessió de sexe. Ara, al carrer circulava el rumor que havia estat enverinat per la família.

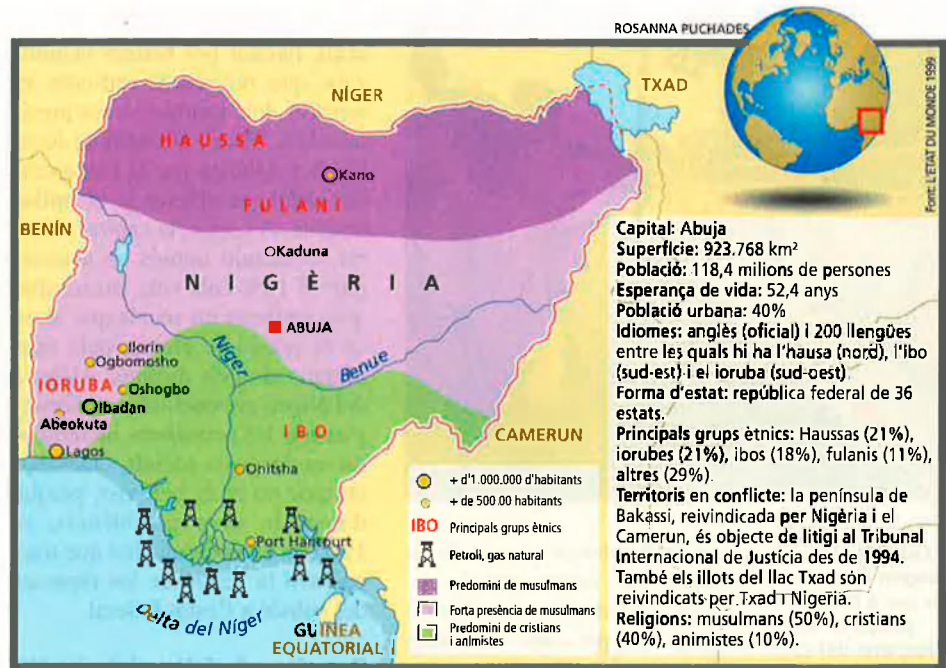
Sota les pressions internacionals, Abubakar, ex-cap d'Estat Major de les Forces Armades, va alliberar els presos polítics i va accelerar el calendari del retorn dels militars a les casernes. Malauradament, el pres polític més important, Mohshood Abiola, no va poder veure la llibertat, perquè va morir el 7 de juliol de 1998 d'un atac de cor, quasi als braços de dos alts càrrecs nord-americans, Susan Rice, sots-secretària d'Estat d'Afers Africans, i Thomas Pickering, ex-ambaixador a Nigèria, que el visitaven. Abiola, un multimilionari musulmà, era empresonat des de l'any 1994, un any després d'haver guanyat les eleccions presidencials. El resultat no va ser acceptat pels militars, especialment per Abacha, que va prendre el poder i va iniciar una caça de bruixes contra els representants polítics i sindicals, la premsa i uns quants companys d'armes. Obasanjo, per exemple, va anar a parar a la presó, acusat de conspirar contra Abacha.

El terrible llegat dels militars. El llegat deixat pels militars és tan desastrós que Obasanjo té ara al davant una tasca titànica. En primer lloc, haurà de democratitzar unes institucions corrompudes pels diners i els favors personals. Segonament, haurà de

reactivar una economia malmesa, del tot dependent de les exportacions del petroli. També haurà de buscar un compromís amb les comunitats revoltades del delta i mantenir un difícil equilibri entre el nord i el sud, entre musulmans i cristians, i entre iorubes, ibos i hauses, els tres principals grups ètnics. Finalment, Obasanjo ha de mantenir el protagonisme de Nigèria a la regió, però sense enemistar-se amb països amb aspiracions de potència, com la Costa d'Ivori i el Camerun, amb què manté un litigi territorial.

Això no obstant, el primer que farà Obasanjo és demanar l'aixecament de les sancions imposades contra Nigèria arran de l'execució de l'escriptor Ken Saro-Wiwa, el novembre del 1995. Saro-Wiwa, fundador d'un moviment de defensa dels drets de l'ètnia ogoni, denunciava l'activitat depredadora de les companyies de petroli, especialment de la Shell, insensibles als danys ecològics que causen al delta del Níger.

Abans de la investidura, Obasanjo visitarà les principals capitals europees i provarà de convèncer Washington de la necessitat de normalitzar les relacions

diplomàtiques i comercials. No sembla que els EUA s'hagin de fer pregar tant, perquè Nigèria és un país massa important per a tenir-lo aïllat gaire més.

El compromís d'Obasanjo. Els límits, els marca el compromís establert amb els militars. La seva formació, el partit Democràtic del Poble (PDP), que va vèncer en les legislatives i regionals tingudes anteriorment, va rebre el

suport financer d'alguns generals, com ara Ibrahim Babangida, cap d'estat entre 1985 i 1993. El 2 de març, en un gest d'agraïment, el president electe va rebre Babangida i Iakubu Gowa, que també havia estat cap d'estat.

Els analistes consideren que Obasanjo devia pactar amb els militars el seu suport econòmic a canvi d'una impunitat. És un tracte prou factible perquè el nou president considera que s'ha de

La indiscutible potència regional

Tot i la crisi econòmica, Nigèria és la indiscutible potència regional, el seu producte nacional brut (PNB) és el segon de l'Àfrica subsahariana després del de Sud-àfrica. A la regió de què forma part, el PNB nigerià és tres vegades superior al de Costa d'Ivori i cinc vegades al del Camerun i Ghana. És el país més poblat del continent, i això fa que un de cada set africans sigui nigerià. És el més extens de l'Àfrica occidental, amb prop d'un milió de quilòmetres quadrats.

Les xifres mesuren la importància geoestratègica de Nigèria, àrbitre de la política regional. En els dos conflictes que ha viscut la zona des del 1990, el de Libèria i de Sierra Leone, Nigèria hi ha intervingut de forma decidida des de la força d'interposició interafricana, l'ECOMOG, creada per la Comunitat d'Estats de l'Àfrica Occidental (CEDEAO, ECOWAS en anglès) el 1991. La CEDEAO, fundada el 1975, és formada per setze estats de la regió. Però l'experiència no ha estat gaire satisfactòria: ha demostrat l'hegemonia de Nigèria a un preu molt alt, tant en diners com en vides humanes, especialment al conflicte de Sierra Leone. En-

cara que no se n'hagin facilitat xifres, sembla que hi han mort més de mil soldats dels 80.000 desplegats a Sierra Leone en suport del govern d'Ahmed Tejan Kabbah, fustigat per una rebel·lió del Front Revolucionari Unit (RUF) de Foday Samkoy. Segons testimonis de Freetown, centenars de soldats nigerians en desertaven i els oficials es dedicaven al pillatge. L'ECOMOG, manada per un general nigerià, es va desplegar a Sierra Leone per restaurar Tejan al poder, enderrocat el maig del 1997 per uns quants militars dirigits pel major Johnny Koroma.

Nigèria tampoc no n'ha sortit gaire ben parada, de Libèria. Després de mantenir-hi bona part de l'operatiu durant els anys de guerra civil, el resultat de les eleccions presidencials va ser contrari als interessos nigerians. El vencedor dels comicis del 1997, Charles Taylor, s'havia oposat als nigerians durant la guerra amb el Front Nacional Patriòtic de Libèria i el suport de Burkina Faso. Ara Taylor, cap d'estat de Libèria, és acusat de donar armes al RUF de Sierra Leone. A. C.

Cartells d'Olusegun Obasanjo per a la campanya de les eleccions del 27 de febrer. Obasanjo va obtenir el 62,8% dels vots, i Olufemi Alake, ministre de Finances del govern d'Abacha, el 37,2%.

passar la tenebrosa pàgina de la dictadura per aconseguir la reconciliació. Una proposta que no accepten les persones afectades per la repressió dels militars i les que volen demanar comptes pels milions de dòlars robats durant el període d'Abacha.

Les relacions entre les comunitats també són tenses, amb esclats de violència periòdics. Els militars, en bona part musulmans del nord, han aconseguit que es mantingués un equilibri en un país fragmentat, que encara recorda la guerra de Biafra (1967-1970), en què van morir un milió de persones, quan els ibos van voler deixar la federació. En aquests vint anys, els generals han augmentat el nombre d'estats, que han passat de dinou a trenta-sis, en un intent d'aconcentrar els dirigents locals.

Paradoxalment, Obasanjo, cristià i ioruba, és més popular al

nord, habitat per hauses islamitzats, que no pas al sud-oest, el territori dels iorubes. A les presidencials, Falae, el candidat ioruba de l'Aliança per la Democràcia (AD), va obtenir-hi el millor resultat. A Lagos, la capital cultural, Obasanjo només va aconseguir el 12% dels vots, un resultat que confirma els recels que aixeca el president electe, pels seus lligams amb els militars. Al delta del Níger, en rebel·lió per aconseguir que les petrolieres incrementin les despeses socials, Obasanjo tampoc no hi és ben vist, perquè durant la seva presidència, el 1979, es va votar una llei que traspasava la gestió de les riqueses del subsòl a l'estat federal.

Revolta al delta del riu Níger. Al primer país exportador de petroli de l'Àfrica hi falta benzina. Les llargues cues que es formen a les benzineres demostren el caos i la corrupció d'un país que exporta dos milions de barrils de petroli el dia. Nigèria, el cinquè exportador de l'OPEP, produeix el 23% del petroli africà, més que no pas Líbia, Algèria i Egipte. La raó de la penúria de benzina és la manca de capacitat de les envellides refineries, mantinguda a posta per Abacha per enriquir-se amb el mercat negre.

La meitat de la producció prové del delta, una zona en revolta contra l'estat federal, perquè la gent consideren que els saqueja les riqueses sense donar-los res en canvi. L'ètnia majoritària del

delta, els ijaw, negocia directament amb les petrolieres per no cometre atemptats contra les seves instal·lacions. Els ogoni, a l'est, estan més apagats després de l'execució del seu líder, Ken Saro-Wiwa.

El fet que els ijaw es passegin armats amb fusells automàtics pels camps petrolers, prop de Wari, demostra que els militars han perdut terreny al delta, i que els directius de les multinacionals es resignen a pagar als rebels per continuar bombant el petroli.

Malgrat el petroli, que representa el 99% de les exportacions, el nivell de vida de la població baixa en picat. En vint anys, la renda per càpita ha passat de 788 dòlars a 679, alhora que l'estat desapareixia de moltes àrees, on ja no hi ha ni escoles, ni hospitals, ni res de res, només militars i una administració que viu del suborn.

Vistes aquestes xifres, no és estrany que molts economistes assegurin que el petroli ha estat una maledicció per a Nigèria, perquè les elits militars i els comerciants hausa, que tenen els diners, no han invertit res, abandonant l'agricultura i deixant que la indústria envellís.

Això no obstant, els ingressos del petroli són vitals, especialment per a poder renegociar amb el Fons Monetari Mundial (FMI) el deute extern, que arriba a 30.000 milions de dòlars (450.000 milions de pessetes).

Antoni Castel

Cultura Jovenut

COM CADA ANY, T'OFERIM LA POSSIBILITAT D'ANAR A ESQUIAR AL MILLOR PREU !!

Activitats per a joves

Tirathony!

98-99

Consorci de Catalunya
Departament de Cultura
Secretariat General de Juventut
Esport Jovenut en Catalonha, S.A.

Pal/Arials

partir de 6.200 ptes.

Forfets 2 dies a Pal/Arials + 1 mitja pensió

Masella

partir de 6.225 ptes.

Forfets 2 dies a Masella + 1 mitja pensió

La Molina

partir de 6.000 ptes.

Forfets 2 dies a La Molina + 1 mitja pensió

Núria

partir de 5.995 ptes.

Forfets 2 dies a Núria + cremallera + telecabina + 1 mitja pensió

Vaqueira

partir de 7.850 ptes.

Forfets 2 dies a Vaqueira Beret + 1 pernactació i esmorzar + 1 mitja pensió

TELÈFON INFORMACIÓ I RESERVES

93 483 83 63

www.gencat.es/catalunyajove

INSTRUMENTS INTERNACIONALS